

Asia: LVM/2394/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 13.6.2017, että Liikennevirasto-tossa nykyisin hoidettavat tie-, meri- ja rautatieliikenteen liikenteenohjaustoiminnot yhtiöitetään valtion osakeyhtiöksi 1.1.2019 alkaen. Perustettavan liikenteenohjaus-yhtiön liiketoiminta perustuisi strategiseen kumppanuuteen ja sen mukaisiin sopimuksiin liikenneväyläverkosta vastaavan Liikenneviraston kanssa. Liikennevirasto hankkisi yhtiöltä liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut kokonaispalveluna sovittuun palvelutasoon. Yhtiö voisi tuottaa tulevaisuudessa muita palveluja myös markkinaehtoisesti.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan liikenteenohjauksen toteuttamiseen kerätään ja ylläpidetään laajoja tietovarantoja. Liikenteenohjauksen tietopääoma koostuu ylläpidettävistä tietovarannoista, joissa hallittavat tiedot palvelevat ensisijaisesti liikenteenohjausta. Nykyisin olisi kuitenkin tarpeen saada liikenteenohjauksen tietovarannot hyödynnettäviksi yhä laajemmin myös esimerkiksi yritysten, tutkijoiden, median ja kuluttajien käyttöön. Tietovarantojen kehittämisen tavoitteena tulisi olla tiedon hyödyntämisen laajentaminen ja uusien digitaalisten palveluiden ja palvelumarkkinoiden synnyttäminen. Parhaimmillaan tulevaisuudessa käytössä olisi muun muassa uusia, nykyaikaisia tiedonlatauspalveluja ja rajapintaratkaisuja ja palvelujen kehityksen kiihdyttämiseksi tiedon tulisi olla maksutonta.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (jäljempänä KKV) näkemyksen mukaan liikenteenohjauksen toteuttamiseksi kerättyjen tietovarantojen hyödyntäminen innovatiivisten ratkaisujen ja uudenlaisten hyödyketuotannon muotojen kehittämisessä sekä uuden yritystoiminnan synnyttämisessä ovat lähtökohtaisesti kannatettavia tavoitteita. Mikäli julkisomisteinen erityistehtäväyhtiö hyödyntää edellä mainittuja tietovarantoja omissa markkinaehtoisissa

toiminnassaan, on tällöin kiinnitettävä erityistä huomiota tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamiseen kaikille toimijoille markkinoilla.

KKV kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esitysluonnoksen mukaan perustettava liikenteenohjausyhtiö voisi yhtäältä tuottaa liikenteenohjauspalvelujen lisäksi muita palveluja markkinaehtoisesti ja toisaalta yhtiön tavoitteena ei ole kilpailla yksityisten toimijoiden kanssa. Edellä mainitut tavoitteet näyttävät toisiinsa nähden ristiriitaisilta, minkä vuoksi niitä tulisi selventää ja täsmentää kilpailuneutraaliteettiongelmiin ehkäisemiseksi. Hallituksen esityksessä tulisi näin ollen tarkemmin määrittää perustettavan yhtiön lakisäätteiset ja muut mahdolliset tehtävät. Muutoin vaarana on, että yhtiö tulisi toimimaan kilpailutilanteessa yksityisen palvelutarjonnan kanssa. Ilman nykyistä selkeämpää yhtiön tehtävien rajausta on olemassa riski siitä, että yhtiön toiminta saa muotoja jotka estävät tai vääristävät kilpailua.

Perustettavan liikenteenohjausyhtiön lakisäätteiset velvoitteet ja muu toiminta on rajattava tarkoin ja täsmennettävä siten, ettei kilpailuongelmia synny. Yhtiölle tulee myös asettaa nykyistä selkeämpi velvoite olla toimimatta kilpailluilla markkinoilla. KKV pitää lisäksi tärkeänä, että yhtiön lakisäätteisistä ja muista tehtävistä säädetään laissa ja ettei kilpailuneutraaliteettiongelmiin ehkäisemistä jätetä pelkästään yhtiön omistajaohjauksen varaan.

Yleisperustelut

-

Yksityiskohtaiset perustelut

-

Lakiehdotukset

Laki Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi

-

Laki aluevalvontalain muuttamisesta

-

Laki alusliikennepalvelulain muuttamisesta

-

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

-

Laki meripelastuslain muuttamisesta

-

Laki rautatielain muuttamisesta

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

-

Muita huomioita ja kommentteja

Muut mahdolliset huomiot

-

Pääkkönen Jussi
Kilpailu- ja kuluttajavirasto